

VREDE

REDACTIE :

GROENENDAALLAAN, 268

ANTWERPEN,

Tel. 41.08.14

VEEMAANDELIJKSE UITGAVE VAN DE BELGISCHE UNIE VOOR DE VERDEDIGING VAN DE VREDE (B.U.V.V.)

ZESDE JAARGANG ● Nr 3 ● MEI 1956

WERELDVREDESRAAD TE STOCKHOLM

"Einde bewapeningswedloop :
spil waar alles om draait".

Spraken zich uit voor ontwapening o.a. :

- de Aziatisch-Afrikaanse conferentie te Bandoeng;
- de Kerstboodschap van Zijne Heiligheid Paus Pius XII evenals de Paasboodschap;
- de Conferentie van burgemeesters van 37 hoofdsteden;
- de Internationale Conferentie van Vrije Vakverenigingen;
- de Internationale Coöperaties;
- de Internationale Parlementaire Unie;
- de Liga van Rode Kruis-verenigingen;
- de voorstellen van Einstein en Russell voor een wereldconferentie van wetenschapsmensen;
- de verklaring van 18 Nobel-prijswinnaars;
- de Quakers;
- de Internationale Liga van Vrouwen voor Vrede en Vrijheid;
- de Wereldconferentie van Parlementsleden voor Wereldregering;
- de Wereldraad der Kerken;
- de Wereldfederatie van Wetenschapsmensen;
- het Wereldvakverbond;
- de Wereldfederatie van Verenigingen van de UNO;
- de Wereldveteranenfederatie;
- de Internationale Liga van Christelijke Jonge Vrouwen.
- de Socialistische Internationale

EMILE GASTEMANS TER NAGEDACHTENIS

Op 14 maart 1956 heeft hij ons verlaten, zeer plots en onverwacht, op de ouderdom van 72 jaar.

In Emile Gastemans verliest de Antwerpse kunstwereld een fijnzinnig schilder, een rijk talent, een goede ijveraar voor zijn collega's.

Als kunstenaar was Emile Gastemans voor alles gewetensvol. Hij hield van een evenwichtige opbouw in zijn doeken. De felere kleuren van zijn eerste aanzet werden achteraf getemperd met zachtere, meer genuanceerde tonaliteiten. De elan en de spontaneïteit van het eerste moment werden overwerkt tot rustige bezonkenheid en diepere poëzie. Hoe begrijpend hij ook stond tegenover elke poging tot experimenteren, voor de kunstschilder E. Gastemans zelf moest het avontuur wijken voor het rustige evenwicht en een verstaanbare schilderlijke taal, die steunen bleef op de realiteit en geen concessies deed aan modegrillen.

Emile Gastemans was eenvoudig zichzelf.

Dat was hij in de kunst, dat was hij in het leven. Sinds een vijftal jaren was hij lid van het Antwerpse comité van de B.U.V.V. Alhoewel hij nooit in zijn leven politiek militant geweest is, toch gaf hij er zich zonder de minste aarzeling rekenschap van, dat zijn plaats bij ons was. En hij was erbij met hartstocht, met diepe overtuiging, met veel toewijding. Hij was zich bewust, maar al te duidelijk bewust, van de slechts beperkte mogelijkheden der Vredesbeweging in de moeilijke jaren van de oorlogsspanning. Hij wist hoeveel vooroordeel, dwaasheid, verdachtmaking, moedwil onze Vredesbeweging dwarsboomden. Hij wist dat hij, samen met ons, bezig was tegen de stroom op te roeien. Het was voor hem enkel een kwestie van geweten, van verantwoordelijkheid. De zaak was eerlijk, en dat volstond voor hem.

Mijnheer Gastemans, uw aanwezigheid op onze comitévergaderingen was voor ons steeds een grote morele steun. Een paar ontmoetingen volstonden om ons het gevoel te geven alsof wij mekaar sinds twintig jaar kenden. Op onze samenkomsten straalde er van U iets zonnigs uit. Telkens weer trof ons de jeugdige frisheid van uw geest. U waart in zekere zin de jongste van ons allen, en uw heengaan leek ons eenvoudig onmogelijk, ondenkbaar.

Uw vriendelijke glimlach, uw geestdriftig gebaar, uw hartelijk woord zullen wij voortaan moeten missen. Het is onze overtuiging dat wij, door voort te strijden voor de vrede, ons gedragen als uw trouwe testamentuitvoerders. Dat willen wij zijn in de mate van ons kunnen.

De haven en Spanje op het doek

Uit het dagblad "Het Volk" van 18 april 11. ontleen wij het volgende uittreksel over onze overleden vriend Emile Gastemans:

"E. Gastemans heeft vóór zijn oprust gaan niet geaarzeld 'smorgens vroeg en 's avonds laat in zijn atelier te werken. Wellicht vindt men bij hem het zo stichtende voorbeeld van de kunstenaar, die boven en buiten alle andere beslommeringen het middel heeft gevonden door veel werken zijn leven rijk aan verwezenlijkingen te maken. Voor de vervulling van zulke opdracht moet men in de kunst van E. Gastemans reeds de verdienste vinden van een werkelijke zoeker naar het schone.

SCHILDER VAN DE HAVEN.

E. Gastemans werd geboren te Borgerhout op 15 april 1883. Zijn voorliefde voor het tekenen en schilderen uitten zich reeds vroegtijdig. Toch streefde hij ernaar eerst een onafhankelijk bestaan te verwerven vooraleer hij zijn roeping zou volgen. Zo kwam hij laattijdig als leerling bij de Akademie, waar hij o.a. prof. Van der Veken had.

In 1903 of 1904 zond hij een paar schilderijen in voor de driejaarlijkse tentoonstelling te Gent, en daarmede verkreeg de schilder een eerste erkenning. Zijn voorkeur ging naar de Antwerpse haven, waar hij zijn onderwerpen zocht. Hij kwam er ook in contact met een cenaal kunstenaars die aan de Akademie hadden gestudeerd en die volgens de Antwerpse traditie de Schelde en de haven vooraan stelden. Een E. Van Mieghem, J. De Graaf, R. Bosiers, J. Possenaars e.a. behoorden tot dit groepje jongeren die elkaar steunden. In 1913 organiseerde E. Gastemans een tentoonstelling van zijn havengezichten te Antwerpen, bij welke gelegenheid een fraaie katalogus verscheen.

Pol De Mont schreef eertijds loyende kritieken over zijn werk.

ZUID-SPANJE IN DE BELANGSTELLING

Na de eerste wereldoorlog voelde de schilder de behoefte zijn thema's met nieuwe onderwerpen te verrijken. Hij reisde naar Zuid-Spanje en kwam in Granada terecht waar hij dadelijk onder de bekoring was van het zuiderse leven. Later bezocht hij Avila, Toledo en Segovia. Van dan af had E. Gastemans een rijke bron van schoonheid ontdekt en op regelmatige tijdstippen vond hij de weg naar het land waaraan hij verkleefd geraakte. Wellicht kent het publiek van na de eerste oorlog hem hoofdzakelijk als schilder van Spaanse landschappen en de zuiderling. In feite was E. Gastemans een zeer fijnzinnig mens, iemand die het volle temperament van zijn personages als het ware tot een verstillig wist te brengen. Zijn techniek was gericht op een subtiel koloriet en een doorgevoerd uitbeelden van het waargenomene. Dit alles heeft de artist aangezet een eigen sfeer te scheppen in zijn Spaanse taferelen waarin hij de mens, het interieur en het landschap weergaf.

Emile Gastemans heeft voldoende tijd gekregen om de meeste van zijn betrachtingen te verwezenlijken. Zijn produktie is verre van gering en in talrijke verzamelingen en musca nemen zijn doeken een eigen plaats in, want uit zijn werk straalt het beheerste gevoel, de verfijnde uitdrukking en individuele stempel van een oprechte kunst.

ZWAAR VERLIJS VOOR WETENSCHAP EN VREDE.

IRENE JOLIOT-CURIE IN MEMORIAM

Irene Joliot-Curie, echtgenote van Frédéric Jolot, de voorzitter van de Wereldvredeeraad, overleed in het Curie-hospitaal te Parijs. Haar geweldige verdiensten bezorgden haar een nationale uitvaart.

Zij werd in 1897 als dochter van Pierre en Marie Curie geboren, en voltooide reeds vroeg haar studien in de natuurwetenschappen. In 1921 begon zij haar wetenschappelijk werk en promoveerde in 1925.

Na haar huwelijk met Frédéric Joliot werkte zij nauw met hem samen en zo verkreagen zij in 1935 de Nobelprijs voor Chemie. In vele instellingen was zij kommissieid, docent of buitengewoon hoogleraar en sinds 1939 lid van de Oppeerste Raad voor Wetenschap-pelijke Onderzoekingen. Vanaf de oprichting van het kommissariaat voor atoomenergie in 1946 vervulde ze de functie van kommissaris.

Zij ondernam verschillende reizen naar het buitenland, o.a. naar de Verenigde Staten, Engeland en Polen. Lid van de verenigingen Frankrijk-U.S.S.R. en Frankrijk-Vietnam, zat zij in augustus 1948 het kongres van Wroclaw voor. In 1953 werd zij opnieuw tot presidente der Wereldvereniging der wetenschapsmensen herkozen.

Haar verscheiden wordt zeer pijnlijk aangevoeld in de middens van de wetenschappelijke werkers, en de mannen en vrouwen der gehele wereld hebben bij de begravenis het verlies uitgedrukt om haar, die streefde voor de vrede en het geluk, niet enkel in het laboratorium, maar ook in het openbaar leven.

Zij was een voorbeeld en heeft ten koste van haar leven de middelen gezocht om de mens te bevrijden. Zij viel als slachtoffer van een hoogstaand werk. Zeer de vriendschap en de vrede toegeedaan, evenals de verstandhouding onder de mensen, was Irene Joliot-Curie lid van de Wereldvredeeraad, die in haar een on-eindig verlies te betreuren heeft.

Oproep aan de Openbare Mening.

De mensheid ziet vol verlangen uit naar ontwapening.

De bewapeningswedloop heeft altijd alleen ellende en onveiligheid gebracht en tot oorlog geleid. Heden ten dage verhoogt het voorhanden zijn van massavernietigingswapens dit gevaar, het voedt wantrouwen tussen de landen.

Nochtans is er na jaren van spanning in de betrekkingen tussen de mogendheden een nieuwe atmosfeer ingetreden. De standpunten over de ontwapening zijn nader tot elkaar gekomen.

Nu komt het er op aan deze standpunten door gemeenschappelijke inspanning met elkaar in overeenstemming te brengen en zo een overeenkomst te bereiken.

De openbare mening van de gehele wereld moet zijn waakzaamheid en invloed zo versterken, dat algemene ontwapening en het volledig verbod van vervaardiging en gebruik van atoom- en kernwapens wordt bereikt. Doeltreffende controlemaatregelen moeten gelijktijdig en in overeenstemming met het telkens bereikte stadium der ontwapening worden doorgevoerd. Geen enkele moeilijkheid mag hierbij een hindernis zijn. Allereerst moeten afspraken gemaakt worden om onderhandelingen te bevorderen over een voor de gehele wereld bindende ontwapeningsovereenkomst:

De bewapeningen en strijdkrachten van alle landen moeten, te beginnen bij de grote mogendheden, tot een gemeenschappelijk overeengekomen peil beperkt worden.

De handel in wapens moet onvoorwaardelijk onder de strenge controle van de Verenigde Naties worden gesteld.

De proefexplosies met kernwapenen, die het wereldgeweten ten zeerste verontrusten, moeten worden stopgezet.

Iedere stap op de weg van de ontwapening zal niet alleen het regelen van vraagstukken, waarvoor nog geen vreedzame oplossing gevonden is, zoals bv. het Duitse vraagstuk, vergemakkelijken, maar ook het bijleggen van konflikten, die in verschillende delen van de wereld de vrede bedreigen. Iedere stap op de weg naar ontwapening zal de uitgaven voor militaire doeleinden, die zwaar op de huishouding van de naties en op het levensniveau drukken, beperken. Dit zal bijdragen tot het oplossen van de belangrijkste vraagstukken, waarvan welstand en waardigheid van grote en kleine volkeren afhangen.

De openbare mening van alle landen heeft de ontwikkeling naar vrede en internationale ontspanning beslissend beïnvloed. Tans bestaan er duidelijk aanwijzingen voor een ware bereidheid der staten naar vreedzame samenwerking. De volkeren hebben het in hand deze mogelijkheid tot werkelijkheid te laten worden. Zij hebben het recht van hun regeringen konkrete ontwapeningsmaatregelen te verlangen.

Zo zullen zij de dagnaderbij brengen, waarop de mensheid, bevrijd van bedreigingen en vrees, zich geheel aan de grote werken van de vrede kan wijden.

Stockholm, 9 april 1956.

Wij staan niet meer alleen!

BANDOENG-KONFERENTIE

De A.A.-konferentie vestigde de aandacht op de gevaarlijke spanning en de ernstige risico's waaraan de mensheid zal blootgesteld worden bij het uitbreken van een oorlog, oorlog waarin alle typen van wapens, met inbegrip van atoom- en waterstofwapens zullen worden aangewend.

De konferentie was van oordeel dat een verbod zou moeten uitgevaardigd worden tegen de produktie en het experimenteren van en met de atoom- en waterstofwapens met oorlogsdoeleinden teneinde de mensheid en de beschaving te behoeden voor de vrees van volledige vernietiging.

Internationale controle is ten zeerste noodzakelijk en vastberaden pogingen in die richting dienen ondernomen te worden.

BOELGANIN-KROESTSJOF-NEHROE

"De enige manier om de vrede in de wereld te vestigen en de omstandigheden te doen verdwijnen, die tot een verwoestende oorlog zouden kunnen leiden, is ontwapening."

PAUS PIUS XII

In zijn Paasboodschap heeft Paus Pius XII uitvoerig gesproken over de fatale wedren naar atoombewapening. Na de vreedzame toepassing van de atoomenergie behandeld te hebben verklaarde hij: "Toch iedereen weet, dat ook andere toepassingen gezocht en gevonden worden en dan geschikt zijn om - in lijnrechte tegenstelling - vernietiging en dood te zaaien. En wat voor een dood!

Paus Pius stelde met ontzetting vast dat er nog moderne radio-technisch geleide projektielen kunnen afgeschoten worden om enorme afstanden te overbruggen en door middel van atoomwapens mens en dingen te vernietigen.

Verder steunde de Paus nog de controle op de atoomwapens en in het bijzonder volgende drie stappen: afzien van de proefnemingen, afzien van het gebruik en algemene controle op de bewapening.

BURGEMEESTERSKONFERENTIE TE FLORENCÉ

Richt zich tot de Algemene Vergadering van de UNO en vraagt zo spoedig mogelijk overeenkomsten over het verbod van atoomwapens, doeltreffende ontwapening en de instelling van een stelsel van kollektieve veiligheid op basis van de eerbied voor de onafhankelijkheid en de soevereiniteit van de volkeren.

INTERNATIONAAL VERBOND VAN VRIJE VAKVERENIGINGEN

De arbeiders hebben altijd naar eenduurzame vrede verlangd, evenals de vervanging van de bewapeningswedloop door een wedloop naar sociale vooruitgang en internationale ontwapening.

INTERNATIONALE KOOPERATIES

Richt zich tot de bij haar aangesloten organisaties om hun regeringen eens te meer te vragen:

- door middel van de UNO tot een akkoord te komen voor de beperking van de bewapening als eerste stap tot ontwapening;
- oprichting van een doeltreffend controle-orgaan voor de bewapening en de wapenproductie in alle naties.

INTERPARLEMENTAIRE UNIE.

Doet een beroep op de wereld om er bij alle regeringen op aan te dringen opdat stappen zouden gedaan worden die leiden tot een akkoord waardoor alles wat tot het gebied van de atoom-energie behoort zou gecontroleerd worden door de UNO, evenals het verbod van het gebruik van de atoomwapens.

LIGA VAN RODE KRUIS-VERENIGINGEN

Hun bestuursraad verzoekt alle mogendheden plechtig:

- een vreedzame regeling der konflikten te bewerken;
- het werk der algemene ontwapening voort te zetten;
- controle op atoomproefnemingen en schadevergoeding als gevolg van proeven hiervan.

QUAKERS

Uit hun rapport 1952: "Drastische vermindering en permanente controle der wapenvoorraden zullen de wereld veiliger maken".

INTERNATIONALE VROUWENLIGA VOOR VREDE EN VRIJHEID

Verklaring van de vergadering van het Internationaal Bestuur:

- vraagt de onwettigheid van de atoomwapens;
- oordeelt dat een plan moet opgemaakt worden voor volledige ontwapening en vreedzame toepassing van de atoomenergie.

WERELDVERENIGING VAN PARLEMENTARIERS VOOR WERELDREGERING

Uit de resolutie van Bertrand Russel en S. A. Galoenski:

"Eisen dat de regeringen publiekelijk zouden bekennen dat hun doeleinden niet door een wereldoorlog worden gediend.

Dringen aan op open onderzoek naar de toepassing van de jongste wetenschappelijke ontwikkeling en bevordering van de vreedzame regeling der internationale geschillen".

WERELDRAAD DER KERKEN

Verklaring van een Kerken-kommissie, aanvaard door het Centraal Comité van de Wereldraad:

"Morele en politieke factoren vereisen twee ontwikkelingen:

- a) vermindering der bewapening en doeltreffende controle
- b) vreedzame regeling van konflikten en herziening der bestaande situaties in militaire geschillen."

WERELDVAKVERBOND

Resolutie der 28e zitting van het Uitvoerend Bureau, 12/10/55:

"Spreekt zich uit voor gelijktijdige, gecontroleerde ontwapening ten bate van de levensstandaard der werkers en van de vrede en de veiligheid .

Zal de Algemene Vergadering van de UNO vragen de konklusie van de Bandoengse konferentie te aanvaarden over nationale onafhankelijkheid der onderdrukte volkeren.

Meent dat het de plicht van alle vakorganisaties is zich te scharen achter de eisen voor ontwapening en internationale ontspanning en roept alle vakbonden op deze aktie te steunen."

WERELDFEDERATIE VAN UNO-VERENIGINGEN

Dringt aan op het verbieden van de produktie van atoomwapens door een Conventie, die bindend wordt zodra een controle-apparaat in werking kan treden.

Stelt een vermindering van de strijdkrachten en de bewapeningen voor tot op een schaal, nodig voor interne veiligheid.

Eist voorts dat, ten einde een gunstige atmosfeer te scheppen voor de onderhandelingen, intussen de proefnemingen met atoomwapens zouden worden gestaakt, en dat een verklaring in deze zin door de betrokken staten wordt afgelegd.

Y.W.C.A.

Uit een resolutie van de Wereldraad der Y.W.C.A. op 15/9/55:

"Wij ondersteunen alle pogingen om de internationale geschillen met vreedzame middelen te regelen, evenals het ten uitvoer brengen van de geleidelijke ontwapening en doeltreffende controle daarop."

Doeltreffende ontwapening en het doen verdwijnen van de atoomdreiging zullen geweldige mogelijkheden openen voor het welzijn van de mensheid. De arbeid en de materiële hulpbronnen zullen, wanneer zij niet langer voor destruktieve doeleinden worden bestemd, beschikbaar komen voor de produktie en zo het welzijn van de volken op onmetelijke wijze verhogen. Enkel en alleen langs deze weg kunnen de grote weldaden, die in de respektievelijk door president Eisenhower en premier Boelganin gedane voorstellen tot vreedzaam gebruik van de atoomenergie voorzien, volledige werkelijkheid worden.

Langs deze weg kan de vredelievende toepassing van de atoomenergie een gouden eeuw voor de gehele mensheid, zonder onderscheid van ras noch kleur, tot stand brengen.

Het is in de handen van de volkeren om de verschrikkelijke waanzin van de atoomoorlog te voorkomen, die onherstelbare schade zou kunnen toebrengen aan alle volkeren in de wereld zonder enige uitzondering. Het is in hun handen er voor te zorgen dat de waakzaamheid nimmer verzwakt !

BALANS VAN DE VREDE

NOGMAALS DE STELLINGNAME VAN DE B.U.V.V.

Nooit hebben wij de Amerikaanse politiek veroordeeld omdat het de politiek van de U.S.A. was. Nooit hebben wij de politiek van de Sovjet-Unie goedgekeurd omdat het deze van een communistische macht was.

Men heeft ons dat wel altijd verweten, maar men mag al de nummers van "VREDE" sinds 1950 uitpluizen en niet één passage zalmen kunnen aanwijzen, waarin stelling genomen wordt ten voordele van dit of gene regime in de wereld.

Op onze stichtingsvergadering in 1949 verklaarden wij: "De B.U.V.V. doet geen keuze tussen de bestaande regimes. Zij beoordeelt enkel de buitenlandse politiek der mogendheden en dit alleen in functie van de vrede".

Aan deze stelregel hebben wij ons steeds streng gehouden. Meer nog, we hebben zoveel mogelijk vermeden de Amerikaanse politiek - die nochtans een uitgesproken oorlogspolitiek was - aan te vallen. We hielden er rekening mee dat de meeste van onze medeburgers niet aanvaardden, dat sommige Amerikaanse staatslieden bewuste oorlogsdrijvers waren. Dat was de reden, waarom wij er ons in hoofdzaak toe bepaalden onze principes toe te lichten: vreedzame coëxistentie en ontwapening met al de stellingnamen die er uit voortvloeiden.

Vandaag kunnen we een stap verder gaan. Wat de volkeren van Zuid-Azië sinds lang duidelijk was, begint de West-Europeaan nu ook te begrijpen; ook bij ons begint de openbare mening nu klaar te zien wie de oorlog en wie de vrede wil.

Het thema van de dreigende aanval uit het Oosten heeft afgedaan. Niemand gelooft er nog aan.

De politiek van de Verenigde Staten, steeds afgestemd op "koude oorlog" en bepaald van uit "machtsposities", heeft failliet geleden bij de openbare mening in West-Europa.

WIJ DANKEN MR. DULLES

Wij danken hem voor de hulp die hij ons daarbij geboden heeft. Zijn dwaas trompetgeschal heeft de wereld verbaasd doen opkijken. Door een paar maal flink doort te stoten - o.a. over zijn "vredespolitiek", die er in bestaat de wereld stelselmatig "op de rand van de afgrond" te brengen - heeft F. Dulles zich onverbiddeijk ontmaskerd.

Hammerskjöld, U.N.O.-secretaris, geneert zich niet meer om de draak te steken met de Amerikaanse staatssecretaris. Na een onderhoud met F. Dulles verklaarde Hammerskjöld aan de journalisten: "De wereld verwijdt zich van de rand van de afgrond, omdat iedereen er zich rekenschap van geeft dat de oorlog niet onvermijdelijk is."

Een katholiek Vlaams dagblad schreef onlangs dat, als F. Dulles tussen een kleine en een grote stommitieit te kiezen heeft, hij altijd aan de grote stommitieit de voorkeur geeft.

Een socialistisch Vlaams dagblad ving zijn edito aan met de woorden van een Amerikaans senator, die F. Dulles met een verkeerd geleide raket vergeleek: "Hij verplaatst zich snel, maakt veel lawaai en treft nooit het doelwit".

De "New York Times" liet rondvraag doen bij haar correspondenten in Europa en kwam tot de slotsom, dat de West-Europeanen weinig kritiek uitbrachten op Eisenhower, maar ongeveer eensgezind waren om F. Dulles de verantwoordelijkheid te werpen voor de onbeheidigheid der Amerikaanse politiek.

DE POLITIEK DER VERENIGDE STATEN

Nu is het een beetje al te simpel alle schuld op J. F. Dulles af te wentelen. Zijn oorlogspolitiek is de exponent van de drijverijen van een zeer machtige groep. En zijn politiek is tot op de dag van heden DE officiële politiek van de regering der U.S.A.

Het komende militaire budget van de Verenigde Staten ligt 75 miljard Belgische frank hoger dan het huidige en deze verhoging wordt uitsluitend bestemd voor de aanmaak van meerdere nucleaire en thermonucleaire wapens, voor de bouw van geleide raketten en voor opzoekingen over aandrijving van raketvliegtuigen met nucleaire energie.

De Atlantische Raad is bij het begin van dit jaar te Parijs samengekomen en op aandringen der Amerikaanse generaals werden aanbevelingen opgesteld ten einde de Atlantische legers volledig op atoomoorlog om te schakelen. In deze aanbevelingen wordt het ons duidelijk gemaakt, dat al wat tot op heden inzake bewapening tot stand gebracht werd als min of meer verouderd of gedepasseerd moet beschouwd worden. Ten slotte worden wij er van verwittigd, dat de voorziene omschakeling enorm veel meer kosten zal dan het enorm vele dat tot hiertoe uitgegeven werd.

Het "EURATOMPLAN" is van Amerikaanse-Duitse oorsprong. De gegevens, waarover wij tot hiertoe beschikken tonen overduidelijk aan, dat het de bedoeling van sommigen is door middel van Euratom zekere bepalingen van de Parijse akkoorden te omzeilen. Volgens deze akkoorden mag West-Duitsland wel over atoomwapens beschikken, maar heeft het niet het recht deze zelf te vervaardigen. Euratom dreigt een middel te worden om langs een omweg West-Duitsland in de mogelijkheid te stellen zelf atoomwapens te vervaardigen, o.a. met... Congolees uranium.

Generaal Gruenther heeft verklaard, dat de strijdkrachten van de N.A.T.O. vandaag vier tot vijf maal sterker zijn dan in 1951. Normaal zou men dan mogen denken, dat het volstaan mag. Geenszins. Met de huidige stand van zaken zou het volgens de Atlantische generaal niet mogelijk zijn West-Duitsland, de Benelux-landen en

Noord-Frankrijk te behouden. Zelfs met de Wehrmacht erbij zou het nog niet genoeg zijn, zolang deze niet in ruime mate over atoomwapens beschikken zou. Daarom vergt Gruenther minstens twee jaar dienst voor de Duitse soldaten.

Bovendien laat hij verstaan, dat een preventieve oorlog eigenlijk de beste strategie is... .

BEWAPENINGSWEDLOOP

Zolang verantwoordelijken nog gemachtigd zijn zulke taal te spreken, is het niet te verwonderen dat de bewapeningswedloop ononderbroken voortgaat.

Maar niets zegt dat doorheen deze wedloop de verhoudingen op militair plan gunstiger worden voor het Westen.

We kunnen desnoods begrijpen, dat vijf of zes jaar geleden men de illusie koesterde de Sovjet-Unie in de bewapeningswedloop te kunnen voorbijstreven. Die illusie blijven volhouden is eenvoudig stompzinnig. Als het Westen de bewapening opvoert, dan kunnen de landen van het Oosten dat even goed, even snel, misschien zelfs sneller.

In de "New York Herald Tribune" schreven de gebroeders Alsop, die tot de meest gezaghebbende journalisten der U.S.A. behoren, als volgt: "Wanneer Kroestsjow en zijn collega's om zich heen kijken, dan is het begrijpelijk, dat ze mekaar gelukwensen. Hun binnenlandse politieke basis is volkomen zeker. Ze hebben in China een vertrouwbare bondgenoot, die zich bestendig versterkt. Gans Azië helt naar hun zijde over, zoals Paul Hofman het ons met droefheid weten liet. Zoals Trevor Gardner er ons van verwittigd heeft, lijdt het geen twijfel dat de Sovjets nudreigen ons voorbij te steken, niet alleen in geleide projectielen, maar in alle domeinen van de nucleaire luchtmacht."

President Eisenhower getuigde zoeven, dat de Sovjets zijn land voorbijstevenden in de productie van zware bombardementsvliegtuigen.

We besluiten hieromtrent: de bewapeningswedloop biedt het Westen geen enkel perspectief van uitgesproken overmacht. Het is een supplementaire reden om eindelijk gedaan te maken met de misdadige en tevens krankzinnige bewapeningswedloop.

Zolang de Amerikaanse regering dat niet aanvaarden wil, zolang zullen we voortgaan het proces van haar politiek te maken. En we zullen de eersten zijn om "Leve de Amerikaanse regering" te roepen - ook al is ze voor de negen tienden uit bankiers samengesteld - zodra we haar de weg van de vrede zien inslaan.

Bestaat de kans dat het binnen min of meer aanzienlijke tijdzover komt? Naar onze mening bestaat die kans, omdat met de dag de huidige Amerikaanse politiek meer en meer geïsoleerd geraakt in de wereld.

ISOLATIE IN AZIE

De Japanse regering heeft verzocht de atoomproefnemingen in de Stille Oceaan te schorsen. Washington heeft geantwoord hiermee geen rekening te kunnen houden. Acht en veertig handels- en industrieorganisaties uit Japan hebben bij F. Dulles om toelating voor het hervatten van de handelsbetrekkingen met China aangedrongen. Men geeft er zich in Amerika rekenschap van, dat het gevaarlijk is nog langer te weigeren, maar in afwachting wenst men toch niet toe te geven.

De eerste minister van Cambodja, Sihanouk, ondernam een reis naar Peking, besloot er een neutraliteitspolitiek te voeren en handelsbetrekkingen aan te gaan. Onder Amerikaanse druk is Sihanouk sindsdien afgetreden, maar dat vermindert geenszins de kracht van de stroming, die hij in zijn land vertegenwoordigt.

In Zuid-Vietnam weigert Ngo-Din-Diem, staatshoofd bij de gratie van Washington, in juli van dit jaar de verkiezingen te laten doorgaan, die hij de Geneefse akkoorden voorzien waren met het oog op de hereniging van dit land. Daarmee wordt weer eens bewezen wie de eenmaking van dit land op democratische basis wil en wie er zich tegen verzet.

In Indonesië brachten de verkiezingen Sastroamidjojo opnieuw aan het bewind. Sastroamidjojo was verleden jaar de man van de Bandoeng-conferentie.

De verkiezingen op Ceylon waren een overwinning voor het Volksfront en de nieuwe minister Bandaranaike heeft duidelijk stelling genomen voor neutraliteit en actieve coëxistentie.

Op de laatste conferentie van het Zuid-Oost-Aziatisch Pakt liep Mr. Dulles een nieuwe en zeer wrange ontgoocheling op. Hij is er begonnen met te spreken over anti-communisme en anti-sovjettisme, over politiematregelen en over militaire versterking. Maar van de acht ministers der staten-leden was hij de enige die zo sprak. De anderen hadden het over economische en sociale samenwerking. Hoe ontoegankelijk hij ook weze, ditmaal toch heeft Dulles er zich rekenschap van moeten geven, dat zijn militaire pactomanie hier onherroepelijk veroordeeld werd.

Het aanbod van de Sovjet-Unie om een reeks achtergebleven landen economische hulp zonder condities te verlenen, heeft een formidabele weerslag gehad. Opeens zien deze landen de kans om aan Amerika op een gans nieuwe basis economische hulp te vragen en daarbij zelfs een soort chantage uit te oefenen.

CRISIS IN HET ATLANTISCH PAKT

Generaal Gruenther heeft ontslag genomen als opperbevelhebber van de N.A.T.O. Volgens de Amerikaanse "Newsweek" zou de reden zijn dat hij ontmoedigd is over de gang van zaken in het Atlantisch bondgenootschap. Het wil ons voorkomen, dat deze interpretatie veel kans heeft de juiste te zijn. Er zit inderdaad niet veel schot meer in.

Naar aanleiding van de herdenkingsplechtigheden, die plaats vonden voor de zevende verjaardag van het Atlantisch Pakt schreef "La libre Belgique": "De redevoeringen die werden uitgesproken, konden geenszins de crisis verbergen, die het Atlantisch bondgenootschap momenteel doormaakt. Men is ver verwijderd van de geestdrift, het geloof in de toekomst, de onwankelbare solidariteit der verbonden naties."

In IJsland wil men de Amerikaanse bases weg; in Noorwegen en Denemarken tekent zich het streven naar neutraliteit bestendig duidelijker af; in Engeland bleef het bezoek van Boelganin en Kroestsjowniet zonder effect; in Frankrijk namen Pineau en Mollet geen blad voor de mond. Wij noteren een paar van hun uitlatingen.

Pineau: "Ik ben het grondig oneens over de politiek door de Westersen in de loop van de laatste jaren gevoerd... . Ik zou er onze Engels-Amerikaanse vrienden van willen overtuigen onze buitenlandse politiek te herzien. De oorlogspolitiek werd terzijde gesteld; het komt er nu op aan een vredespolitiek te voeren. Wij zijn het steeds geweest, die de verantwoordelijkheid van de weigering op ons namen. De gemiddelde Franse kiezer - ik heb het vastgesteld in de loop van de verkiezingscampagne -- is er van overtuigd, dat de Russen een grote inspanning tot toenadering gedaan hebben en wij geen enkele.

Guy Mollet: "Onze Amerikaanse vrienden zijn dermate sceptisch tegenover elk ontwapeningsgebaar vanwege de Sovjet-Unie dat ze er zich mee vergenoegen eenvoudig "neen" te antwoorden. Telkens dat "neen" door de Verenigde Staten uitgesproken wordt, verliezen wij een ronde in de openbare opinie van de wereld. De mensen besluiten er uit: wel, dan is het de Sovjet-Unie die de vrede wil, en dan zijn het de Verenigde Staten, die er niet van willen weten."

Op de vraag of hij de indruk had, dat de bedreiging van een Sovjet-agressie verdwenen was, antwoordde Guy Mollet: "Ik heb nooit geloofd in het bestaan van deze bedreiging. Ik ben niet van mening veranderd. Ik geloof niet dat dit het belang van Rusland is. Ik geloof dat de Russen geen oorlog kunnen willen."

Het geloof bij de openbare opinie in de dreigende aanval uit het Oosten is weggevallen en daarmee beschikken de staatslieden niet langer over het nodige cement om het militaire blok samen te metselen. De bestaansreden van de N.A.T.O. zelf begint in twijfel getrokken te worden.

De politieke tegenstellingen tussen de leden onderling (o.m. omtrent Cyprus) brengen verdere larsten te weeg.

De financiële bijdragen op de eerste N.A.T.O.-raad van dit jaar fantastisch opgedreven werden, worden niet langer aanvaard. Dat alles maakt de crisis van de N.A.T.O. uit.

Lester Pearson (Canada), Pineau (Frankrijk), Gronchi (Italië) hebben artikel Twee van het Atlantisch verdrag ontdekt en zijn gaan spreken over de politieke en economische opdrachten van de N.A.T.O. En het is in functie van deze dagorde dat de N.A.T.O.-

raad andermaal begin mei in Parijs samenkomen zal. Het blijkt echter onmiddellijk dat ieder van de deelnemers andere bedoelingen heeft met de nieuwe formule: sommigen zien er een middel in om de N.A.T.O. een nieuwe bestaansreden te scheppen, anderen een middel om de N.A.T.O. te demilitariseren, anderen weer een kans om economische hulp aan achtergebleven landen of aan zichzelf te bezorgen. Er heerst verwarring.

WANKELE STEUNPUNTEN

Noord-Afrika is tot op heden een terrein voor Amerikaanse oorlogsbases. Maar de nationale bevrijdingsstrijd heeft er voor gevolg gehad dat Tunesië en Marokko onafhankelijk verklaard werden. Alles laat voorzien dat, eenmaal de soevereiniteit van deze volkeren werkelijk gevestigd, het niet lang meer duren zal, of ook uit deze landen zal er een brief in Washington toekomen met het verzoek de matten te rollen.

Ook Algerië is een Atlantische basis. Maar de strijd woedt er zo hevig, dat de ganse N.A.T.O.-macht van Frankrijk er door opgeslorpt wordt.

Een van de weinigen in Europa, die voor honderd procent aan de Amerikaanse politiek getrouw blijven, is de Adenauer-regering van West-Duitsland. Maar Adenauer bevindt zich in een straatje zonder einde. Hij zit geblokkeerd. Hij heeft zichzelf geblokkeerd met de hulp van al diegenen in de West-Europese parlementen, die destijds de Parijse Akkoorden gestemd hebben. Met de politiek van Adenauer komt men in geen honderd jaar tot hereniging van Duitsland. Het verzet tegen de oprichting van de Bundeswehr groeit dan ook bestendig. Dag voor dag wordt de positie van de oude kanselier verder ondergraven.

Nog een tweede goede vriend rest Washington in Europa: Franco. Zijn regering maakt formeel geen deel uit van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Maar door een reeks Amerikaans-Spaanse akkoorden is Spanje niettemin verbonden aan de N.A.T.O.-strategie. Ononderbroken stromen Amerikaanse wapens toe naar Spanje, benevens financiële hulp. Maar ondanks deze wapens en dat geld wordt het Franco-regime vandaag zwaar ondermijnd én in het binnenland én in Noord-Afrika. Telkens Franco een positie verliest, komt tevens een positie voor Washington in 't gedrang.

DE ONTWAPENING

De steeds machtiger wordende vredesstromingen in de wereld hebben de Amerikaanse regering er tot op heden van weerhouden de mensheid in het avontuur te storten.

Maar zij zijn er niet in geslaagd een definitieve kentering ten goede in Washington teweeg te brengen. Het duidelijkst komt dat tot uiting bij de ontwapeningsbesprekingen. De vertegenwoordiger van de U.S.A. blijft weigerig om ook maar het minste constructieve voorstel bij te treden.

Als de Sovjets voorstelden de atoomwapens af te schaffen, wierpen de U.S.A. de kwestie van de klassieke strijdkrachten op. Toen onlangs de Sovjets een voorstel deden in zake klassieke strijdkrachten, stelde de U.S.A.-vertegenwoordiger het voor alsof de Sovjets geen akkoord wilden betreffende de nucleaire wapens. De U.S.A. dienden destijds een voorstel in om mekaars strijdmachten tot op 1.500.000 manschappen terug te brengen. De Sovjets hebben dit voorstel aanvaard. Maar onlangs lieten de U.S.A. hun eigen ontwerp vallen om met het plan van 2.500.000 man voor de pinnen te komen. Telkens de Sovjets een stap voorwaarts doen om de standpunten nader tot elkaar te brengen, doen de Verenigde Staten een stap achteruit; en telkens men op het punt staat op een of ander onderdeel toch een akkoord te bereiken, werpen de U.S.A. de kwestie van de controle op zonder enige verbintenis tot ontwapening.

Internationaal vertrouwen en ontwapening zijn twee gegevens die elkaar vooronderstellen. Geen ontwapening is mogelijk zonder een minimum wederzijds vertrouwen. Maar de eerste kleine etappe kan voldoende zijn om het vertrouwen dermate te versterken, dat de baan vrij komt voor veel ruimere overeenkomsten.

De voornaamste drijfkracht aan de basis van dit proces is een actieve openbare mening. Daar ligt dus het terrein van onze werkzaamheden.

IN BELGIE

Ook bij de leidende instanties van ons land is een kentering waarneembaar.

Bij de bespreking van de buitenlandse politiek in de Senaat legde de heer Moreau (liberaal) de nadruk op "de nieuwe koers van de Sovjet-politiek". Hij vroeg daarmee rekening te houden en merkte op: "Het is goed te weten dat zekere opiniestromingen deze vergadering ruim doorkruisen. Men mag de nieuwe ontwikkeling niet remmen door systematisch wantrouwen. Men moet vertrouwen stellen in de mens."

Senator Rolin (socialist) kwam bij deze gelegenheid tot de conclusie: "de W.A.T.O. moet ophouden de wereld te vermoeien met alarmkreten, waaraan niemand meer gelooft, en moet ophouden de naties een pantser op te leggen, dat veel te zwaar om dragen is."

De erkenning van China - reeds twee maal geëist door een congres van de B.S.P. - nagestreefd door volksvertegenwoordiger Van der Schueren - aanbevolen door verschillende C.V.P.-mandatarissen - blijft op de agenda van onze buitenlandse politiek ingeschreven. Een delegatie professoren is op weg naar China. Onze parlamentsleden werden officieel uitgenodigd door Peking en bij hun terugkeer zal waarschijnlijk de grote stap niet meer te vermijden zijn.

Wat de Oost-Westhandel betreft, heeft minister Larock voor de eerste maal een beslist positieve houding aangenomen. Hij heeft bepleit wederzijds lijsten van aanbiedingen op te stellen, handelsmissies uit te wisselen en multilaterale betalingsakkoorden

uit te werken in de plaats van de huidige vereffeningen op bilaterale basis.

In een rede te Mons heeft minister Larock de houding, die er in bestaat altijd "neen" te zeggen, afgekeurd. Maar nu is het aan onze minister van Buitenlandse Zaken om de eerste grote stap in de praktijk te doen: de aftakeling van de Amerikaanse embargo-lijsten. Wat zin heeft het nog de lijsten in acht te nemen van zogenaamde "strategische producten", wanneer wij vandaag vaststellen, dat vele van de goederen, wier uitvoer naar het Oosten verboden is, vandaag door de Sovjets zelf uitgevoerd worden? Het zijn de verbodslijsten die de voornaamste hinderpaal uitmaken. Er mag hier niet gearzeld worden, want onze geburen steken ons voorbij. In Genève was het speciaal de Engelse afgevaardigde, die veel voorbehoud maakte. Is dat geen typisch macchia-vellisme, wanneer we bedenken dat precies de Engelsen hun Oost-Westhandel het meest uitgebreid hebben? In 1955 bedroeg deze het zevenvoudige van 1951 tot 1953 te samen.

Zelfs - en wij leggen hier de nadruk op "zelfs" - in de houding van de heer Spaak is er een kentering gekomen, en wel ter gelegenheid van zijn reis naar Joego-Slavië. Hij heeft zijn woorden in Belgrado gewikt en gewogen; het is met berekende voorzichtigheid dat hij de nieuwe orientatie aanduidt; hij is er vooral bezorgd om zich niet te ver ineens te wagen; vooral wenst hij Washington niet te ontstemmen. Niettemin heeft hij voorgesteld uit de coexistentie-politiek van de Sovjets de gepaste conclusies af te leiden.

Bijzonder betekenisvol is de verklaring van de heer Spaak dat "de politiek niet alleen geleid wordt door de grote mogendheden. De kleine landen eveneens kunnen een zekere rol spelen en een zekere invloed uitoefenen. Zij betekenen een morele en politieke factor, die niet mag verwaarloosd worden."

Dat is het precies wat wij altijd betoogd hebben. België heeft op het plan van de buitenlandse politiek zo dikwijls het initiatief genomen voor minder gunstige ontwerpen. Is nu de hoop gewettigd dat eindelijk onze minister eens actief optreden zal in dienst van ontspanning, ontwapening en vrede?

In geval van wel zal onze houding duidelijk zijn: beter laat dan nooit. Geen verbittering of verwijten over de vroegere Spaakiaanse politiek. Streep over het verleden. Alleen de toekomst telt.

Voorgaande bijdrage is een samenvatting van het rapport door de heer L. Michielsen, voorgelegd op de samenkomst van het Comité der B.U.V.V.-Antwerpen, op 26 april 1956.

Vredesvrienden, indien het u interesseert de samenkomsten van het comité bij te wonen, gelieve dan de redactie van "Vrede", Groenendaallaan 268, Antwerpen, schriftelijk of telefonisch (410014) te verwittigen. Het zal ons een genoegen zijn u uit te nodigen.

Spreekelingen. ~

EEN ONVERBETERLIJKE BARON.

Begin mei bezoekt een afvaardiging van de Opperste Sovjet ons land. Naar aanleiding daarvan ontstond in de Senaat een debat tussen de heer Rolin en Baron Nothomb, bewoner van het kasteel van Pont d'Oye. Uit deze woordenschermseling lichten wij een staaltje.

Nothomb: De vijand bevindt zich slechts op 120 km van ons. Wij stellen de vraag welke rol Boelganin en Chroesjtsjow in Engeland gaan spelen.

Rolin: Ik stel voor dat onze oorlogsmarine uitvaart omhen de pas af te snijden.

Nothomb: Na het bezoek van onze parlementairen in Rusland, vraag ik mij af welk spel de leden van de Opperste Sovjet zullen spelen, wanneer ze in België zullen zijn. Ik zal niet bij diegenen zijn, die de Opperste Sovjet als een parlement zullen behandelen.

Rolin: Zij zullen ontroostbaar zijn. Wij zouden hen nochtans gaarne hebben getoond welke curiositeit gij zijt !

Geruchten doen de ronde dat tijdens bedoeld bezoek baron Nothomb zich op zijn kasteel teruggetrokken heeft en de ophaalbrug opgetrokken liet.

ALARM.

Het maartnummer van "Alarm", orgaan van de Algemene Vereniging van Gesteisterden van de Provincie Antwerpen, trekt er de aandacht op dat de gesteisterden bijzondere redenen hebben om ontwapening te eisen. Het betreft hier een krachtdadige oproep tot actieve stellingname voor de vrede. Goed zo !

GEEN VONNIS ZONDER WETTEKST.

Voor de Boetstraffelijke Rechtbank van Brussel kwam een lastig geding op de proppen. Een twintigtal beschuldigen, meestal Antwerpse zakenlieden, zijn erbij betrokken. Hen wordt ten laste gelegd dat koper over Rotterdam naar Zweden afgezonden werd, maar ten slotte in Praag en Boedapest is toegekomen, dus "achter het ijzeren gordijn". Nu is er geen enkele Belgische wet om dat te verbieden. Maar er zijn wel de fameuse geheime embargolijsten. Kracht van wet hebben die niet, vermits ze noch gestemd werden door het Parlement, noch verschenen zijn in het Staatsblad. Daar zit de rechtbank nu met het geval: geen wettekst, geen vonnis, zo luidt de regel. Best ware misschien maar ineens de zaak aan een Amerikaanse rechtbank over te maken. Dat zou het voordeel hebben de verhoudingen duidelijk te doen uitkomen.